

בארה של תורה

פשט עיון ודרש בפרשת השבוע ופניני השקפה ומוסר / נכתב ונערך ב"ה ע"י הרב ראובן גולן

יו"ל ע"י מוסדות דרכי תורה רחובות, בתי מדרש להוראה ולרבנות וכוללים לאברכים מצויינים, רח' הי"ש 12

כתובת המערכת:

רחובות- ההגנה 5/5

טל' - 050-4122172

דוא"ל להערות וקבלת

העלון מדי שבוע:

rg5740@gmail.com

גליון 367 סיון ה'תש"ף

העלון מוקדש לע"נ שרה כרמלה בת מעתוקה ע"ה ע"י בנה ידידנו ר' אהרון אריה אלישע הי"ו

חג השבועות

לאכול יהיה מתוק, או שהסוכריה תהיה מתוקה, והרי התורה מתוקה הרבה יותר ומדוע יש לבקש כל בוקר מחדש שתהא היא מתוקה עבורנו. זאת ועוד, שבמסכת עבודה זרה (ב, ב) מסופר שלעתיד לבוא יבואו האומות ויבקשו מהקב"ה שכר על מה שפעלו בעולם הזה עבור התורה הקדושה. בתחילה נכנסת רומי, ולאחר מכן פרס, ואחריה שאר אומות העולם. והאומה היחידה שלא מבקשת דבר היא האומה שלנו, עם ישראל, ולכאורה מדוע דוקא אנו שלמדנו תורה וקיימנו את מצוותיה לא מבקשים שכר על כך.

ומבארים המפרשים, שאדם שקיבל מאכל מתוק וטעים לא יבקש שכר עבור אכילתו, כי עצם ההנאה מהטעם היא השכר הגדול ביותר. והן הן הדברים בתורה הקדושה שהעונג הטמון בטעמה הנפלא הוא השכר הגדול ביותר, ולכן ישראל אומרים, אשרינו שזכינו ללמוד תורה, וכי נבקש אף שכר על כך? ולאור זאת יש להבין, מדוע אם כן מגיע לנו שכר על לימוד תורה, וכמו שאמרו "תלמוד תורה כנגד כולם", והרי עצם הטעם הנפלא של הלימוד הוא השכר הגדול ביותר שיכולים אנו לקבל?

"וועלוולע וועלוולע, האם אתה מעוניין לסלק את השכינה מוולוז'ין?"

ד. את התשובה לשאלות הללו נלמד מהסיפור הנפלא הבא. הרב גלינסקי סיפר שבנעוריו למד בישיבה בעיירה מרוחקת בפולין. הם היו קבוצה של עשרים וחמישה בחורים שלמדו בבית המדרש שבעיירה. באותו בית מדרש היה לומד ללא הרף זקן מופלג שגילו היה למעלה מתשעים. לא היו שם הרבה ספרים, והוא למד כל הזמן מגמרא גדולה שהיה מעיין בה על ידי זכוכית מגדלת. התמדתו היתה מעוררת השתאות, יום ולילה היה הוא צמוד לגמרא, הוא היה נרדם על הגמרא, וכשהתעורר המשיך ללמוד, וכך ללא הפסק למד כל ימות השבוע. בערב שבת היה אחד מנכדיו מגיע ומוליכו לבית בנו שאצלו היה סועד את סעודות השבת, אך במוצאי שבת היה חוזר ומסתער שוב על הגמרא בכל כוחו, ולומד כך כל השבוע.

הבחורים הסתקרנו לדעת כיצד זכה הזקן למתיקות כזו נפלאה בלימוד. ויום אחד, כשניגש ליטול ידיו לפת שחרית, התקרב לעברו אחד הבחורים ושאל "כיצד רכשת את התמדתך, ומאיזה גיל אתה לומד כך?". הזקן לא הגיב. הוא נטל ידיו ובירך המוציא, ואכל כזית מן הפת, ואז אמר לבחור, "אתה באמת מעוניין לדעת את מקור ההתמדה? אם כן, קרא נא לחבר'ך ואספר לך".

הבחורים התאספו מסביב לזקן, והוא החל לספר, "בבחרתי למדתי בישיבת וולוז'ין. הייתי בחור כשרוני, כל קושיה שלי היתה מעוררת סערה בבית המדרש, וכולם היו מתפלפלים בה. אך למרות גודל כשרוני הייתי מן הבטלנים בישיבה. ראש הישיבה, הגאון רבי יוסף דב הלוי בעל "בית הלוי", חיבב אותי והיה מעורר אותי לנצל את הזמן. אך ככל שהעיר לי כך גדלה בטלנותי".

"פעם אחת הוא הבחין בי מפטפט באמצע הסדר עם שני בחורים שלמדו יחד. הוא קרא לי היצדה וזעק בכאב מנהמת ליבו, "וועלוולע וועלוולע האם אתה יודע שחז"ל אמרו ש"כל היושב ושונה שכינה כנגדו", ואפילו יחיד הלומד שכינה כנגדו, ואם הוא מפסיק ללמוד, כביכול הקב"ה מפסיק ללמוד בגללו. ואף "שנים הלומדים תורה שכינה ביניהם". וועלוולע, האם אתה מעוניין לסלק את השכינה מוולוז'ין?".

הסוכריה שתירצה את קושיית הרב קמינצקי

מסופר על הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, שפעם אחת במסיבה שנערכה לכבוד נכדו שחגג בר מצוה יחד עם בני כיתתו בתלמוד תורה, שאל את התלמידים, "אינני מבין כיצד זה שהקב"ה שואל את בני ישראל האם מוכנים הם לקבל את התורה, וכולם עונים ואומרים כאחד "נעשה ונשמע", וכי מנין ידע כל אחד מהם שגם שאר בני ישראל חוץ ממנו מעוניינים בתורה וחפצים לקבלה, הרי הם לא שאלו ולא התייעצו זה עם זה לפני כן? וראוי היה שיאמר כל אחד מהם "אעשה ואשמע" בלשון יחיד, ולא "נעשה ונשמע" בלשון רבים?".

הרב קמינצקי המתין לתשובה מספקת, ומשלא נענה, הוציא לפתע סוכריה מכיסו, ושאל את התלמידים "האם אתם רוצים את הסוכריה?", וכולם יחד ענו ואמרו "כן, אנחנו רוצים". הרב שציפה לתשובה זו, שאל את התלמידים "מדוע כל אחד מכם אומר "אנחנו רוצים" ומדבר בשמו ובשם חבריו, וכי שאלתם זה את זה והתייעצתם על כך לפני כן?". "אלא מה", המשיך הרב קמינצקי ואמר, "על סוכריה לא צריך לשאול ולהתייעץ, כולם רוצים סוכריה. זה מתוק, זה טוב, וזה טעים, ואין מי שלא רוצה סוכריה, בודאי לא ילד... ובדיוק כך הם הדברים לגבי קבלת התורה. התורה לא מתוקה פחות מסוכריה ולא פחות מהשוקולד השוויצרי המתוק ביותר... ולכן לכל אחד ואחד מבני ישראל לא היה ספק שלא רק הוא אלא כולם ללא יוצא מן הכלל חושקים ומשתוקקים לקבל את התורה...".

הפרופסור חשש שמא יתפס גבם של הבחורים

ב. על הגאון הצדיק רבי יעקב גלינסקי זצ"ל מסופר שפעם שאל אותו פרופסור אחד, "אני לא מבין כיצד אתם לא חוששים לבריאותם של בחורי הישיבות. הרי הם כל היום יושבים ולומדים ומתנדנדים ומתנדנדים, איך הגב לא נתפס להם מיישיבה ממושכת זו...?".

הרב גלינסקי שהיה פיקח גדול ואף פעם לא נשאר "חייב" השיב לפרופסור המודאג, "כשנסעתי ברכבת מחדרה לתל אביב, ישב לידי בחור שחששתי מאד לבריאותו, כי כל הנסיעה הפה שלו נפתח ונסגר נפתח ונסגר, הוא פיצח פיצוחים ממינים שונים, גרעינים שחורים, לבנים, גרעיני אבטיח, ולאחר מכן עבר לחטיפים, וכך במשך כל הנסיעה הפה שלו היה בפעולה, ולא הבנתי כיצד הוא אינו חושש שמא פיו לא יתפס מרוב אכילה...?". "מדוע אינך מבין?", ענה הפרופסור, "זה טעים וכיף לו, הוא נהנה מכל רגע, ומדוע שיחשוש?". הרב גלינסקי שציפה בדיוק לתשובה זו השיב "ישמעו אזניך מה שפיך מדבר, הרי כך הם בדיוק בני הישיבות, התורה מתוקה בעיניהם יותר מכל דבר בעולם. זה טעים להם, זה טוב להם, והם נהנים מכל רגע, ומשכך אין להם ממה לחשוש...".

וכי אי פעם ביקשנו שהשוקולד יהיה מתוק?

ג. על כל פנים הדבר ברור שטעמה של התורה הקדושה מתוק ומשיב נפש ואין דבר שישווה לו. ומשכך יש לשאול, מדוע כל בוקר מבקשים אנו מהקב"ה "הערב נא ה' אלוקינו את דברי תורתך בפנינו", "הערב" מלשון עריבות ומתיקות, וכי אי פעם ביקשנו מהקב"ה שהשוקולד שאנו רוצים

צביה בת סאלם דרף ע"ה
אברהם בן אסתר אניג'ר ז"ל
מנצור בן אבנר דוכן ז"ל

דוד בן עזיזה איתח ז"ל
אסתר בת מרסדס טובול ע"ה
חיים בן דינה אוחיון ז"ל

שלום בן מנחם סעיד ז"ל
גדעון בן שושנה דרף ז"ל
עמוס בן שלום נבון ז"ל

ר' בנימין בן סלחה ז"ל + סרח בת רחמה ע"ה
ר' שלמה בן טאוס ז"ל + נאזיה בת תאג'ה ע"ה
אהרן בן יהיא ז"ל + רחל בת סאלחה ע"ה
יהיא בן טלאת ז"ל

"זעקת ראש הישיבה פילחה את לבי ונגעה בנקודה הפנימית שבי. כל הלילה התהפכתי על משכבי כשהדברים מהדהדים באזניי "וועלוועל ועלוועל, האם אתה מעוניין לסלק השכינה מוולוז'ין?...".
 "ולפתע, באמצע הלילה, גמלה בלבי החלטה שזוהי זה, מהיום אני אהיה משרה השכינה של וולוז'ין! מהיום אינני רוצה שהקב"ה לא ילמד בגללי, אלא להיך אני רוצה שהקב"ה ילמד איתי יחד וכמה שיותר, וכך מאז ועד היום... אני לומד ולומד בידיעה ששכינה כנגדי והקב"ה לומד עמי ומלמד אותי... "אל תחשבו שזה היה קל עבורי. החלטה לחוד ומעשים לחוד. בהתחלה היה לי קשה מאד להתמיד בלימוד, היצר של הבטלה פיעפע בקרבי ולא ויתר על מי שהיה אחד מטובי הקליינטים שלו... אך אני עמלתי והתאמצתי, עד שאט אט כבשה מתיקות התורה את כל כולי, ואת היצר לדיבורים בטלים החליפה תשוקה עזה ללימוד התורה, עד שכיום אינני מסוגל לרצוב את הגמרא...".

וכדברים אלה כתב רש"י בפירושו על התורה (שמות יט, ה) "אם עתה תקבלו עליכם, **יערב לכם** מכאן ואילך, שכל ההתחלות קשות", כי בהתחלה אין כל כך עריבות ומתיקות, כי יש יצר הרע שמונע וגורם שההתחלה תהיה קשה מנשוא, אך מהו הסוד? "**יערב לכם מכאן ולהבא**". מכאן ולהבא הדברים יהיו מתוקים ונפלאים מאין כמותם, ועליך מוטל רק להתאמץ ולעשות את הצעד הראשון. וכפי שכתב בעל ההפלאה בספרו **פנים יפות** (שמות טו, כג) ש"אי אפשר לזכות למתיקות התורה אלא על ידי יגיעה, כי תחילתו מר וסופו מתוק".

לעולם אל תמתין לאיזה רגע של הארה ומתיקות כדי להתחיל את הלימוד, אלא תיצור את המתיקות בעצמך, וזאת על ידי שתתחיל ללמוד גם כשנדמה לך שאין חש במתיקות הדברים ואינך מתחבר ואינך מביין, ואז לאט לאט תוך כדי הלימוד תזכה לחוש עד כמה מתוק הוא האור, ואז זה של התורה הקדושה, והוא ילך ויתגבר עוד ועוד לפי עקביותך וקביעותך בלימוד.

"זרוק" עצמך לשיעור תורה!

1. ומעתה מובן מדוע אנו מבקשים בכל בוקר שהתורה תהא עריבה לחכנו, כי אף שהתורה לכשעצמה מתוקה עד אין קץ, הבעיה היא בנו, מכיון שיש לנו יצר הרע המעכבנו מלחוש בכך, ועל כן אנו מתפללים ומבקשים שהקב"ה יעזרנו להתגבר על כל הטרדות והקשיים ומלחמות היצר, ויסייע בידינו לעשות את הצעדים הראשונים של תחילת הלימוד ו"לזרוק" את עצמנו לתוך ים התורה.

זו גם הסיבה, שלמרות מתיקות התורה מגיע לנו שכר על הלימוד, וזאת מפני ש"כל ההתחלות קשות", ומפני ש"תחילתו מר". ועל כך מגיע לנו שכר, שהתגברנו על עצמנו, ולמרות הכל התיישבנו ללמוד ופתחנו את הספר, או שהלכנו לשיעור תורה. ואף לאחר שכבר התחלנו ללמוד ואנו חשים במתיקות התורה, עדין מגיע לנו שכר לא פחות מאשר השכר הרב על המאמץ ברגעים הראשונים, כי כאמור לעיל בשם החזון איש, זה שהתאמצתי ועבדתי על עצמי עד שהדבר קל עבורי אינו סיבה להפסיד לי ולגרוע משכר המצוה.

יתכן גם שזו אחת הסיבות שכך היא דרכה של תורה שבתחילה הלימוד קשה ו"מר" לאדם. כי אם מלכתחילה הלימוד היה מתוק והיינו רצים אחריי ששתוקקים לרגע שבו נגיע לבית המדרש ונפתח את הגמרא, לא היה שייך שנקבל שכר על כך, כי המתיקות גדולה כל כך והיא היא עצם השכר, ומיהו זה אשר יקבל שכר על אכילת דבר שערב וטעים לחכו. ועל כן חקק הקב"ה שהבא בשערי הלימוד יחוש בתחילה מרירות וקושי, ויצטרך להתייגע כדי להכניס עצמו למהלך הלימוד, ויקבל שכר על שלא נכנע למרירות והתאמץ ללמוד למרות הכל. ואף לאחר שכבר חש במתיקות התורה עדיין יחא שכרו מושלם, וכדברי החזון איש.

הסיפור נפלא ומחזק. אך אנו רוצים לשאול, הרי בודאי שהשכר שקיבל אותו תלמיד חכם בתחילת דרכו כמתמיד היה גדול, כי הקב"ה משלם בעין יפה למי שלומד מתוך קושי. אך מה היה לאחר מכן? האם כשכבר התמכר למתיקות התורה ולא היה לו נסיון רב כבתחילה, האם אז ירד תעריף השכר שקיבל על תלמודו והתמדתו?

התשובה היא שלא. **מרו החזון איש זצ"ל** הרי אמר שאדם שהיה לו קושי מסויים בעבודת ה', למשל תפילה במנין, והוא התחזק והתאמץ והחל לקום בזמן ולהתפלל במנין עד שנהפך לו הדבר להרגל, השכר שהוא מקבל על תפילה במנין לאורך כל ימי נקבע על פי התעריף שהיה מקבל בתקופה הראשונה שבה היה הדבר קשה מאד עבורו. והסיבה לכך היא, שאין זה הוגן שאפסיד מכך שהתאמצתי ועבדתי על עצמי עד שנהפך לי הדבר להרגל.

מדוע לפעמים נדמה לנו שעל כריכת הגמרא מונחים כמה טונות של משקל כבד?

ה. ועל פי דברים אלו נבין ונדע כי אף אמנם שהתורה מתוקה ביותר ואין טעם בעולם שישווה לטעמה הנפלא, מכל מקום הלא לא מלאכים אנו אלא בני אדם, ובקרבתנו שוכן יצר הרע שעושה הכל כדי למנוע מאיתנו לחוש בטעם זה. ולכן לא יפלא שלמרות שהכריכה של הגמרא היא דבר קל ביותר, לפעמים בבואנו לפתוח את הגמרא נדמה לנו שעל כריכתה מונחים כמה טונות של משקל כבד... וקשה לנו מאד לפותחה ולהיכנס ללימוד ולצלול למעמקי הסוגיא. **אך הסוד הוא שמי ש"זרוק עצמו" למי התורה, ומתחיל ללמוד למרות הקושי והנסיון, זוכה ש"וימתקו המים" ופיו מתמלא בטעם ענוג של לימוד התורה הקדושה שמכלה ומעלים את פיתויו היצר ושגיונותיו.**

זמני התפילות והשיעורים בבית הכנסת ובית המדרש "דרכי תורה" (רח' ח"ש 12 רחובות)

פעילות תורנית ענפה במוסדות "דרכי תורה" (רח' ח"ש 12 רחובות)

- כולל הוראה "דרכי תורה" - 9:00-17:30
- כולל הוראה "שערי המצוינים" בראשות הרה"ג ראובן גולן - 9:00-17:30
- כולל הוראה "שערי בינה" בראשות הרה"ג אביחי יששכר (קרית עקרון רח' הבנים 34) - 9:15-17:00
- כולל בוקר "תפארת אבות" לבעלי בתים - 10:00-13:15
- כולל ערב לאברכים בראשות הרב ניר לוי - 22:00-24:00
- שיעור דף היומי אליבא דהלכתא (בוקר) - הרב דוד חצרוני 9:15-10:00 [לאחר תפילת שחרית].
- שיעור דף היומי אליבא דהלכתא (ערב) - הרב גלעד גרפי 19:00-20:00.

כולל ערב לבעלי בתים "חזון עובדיה" ע"ש מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

מדי ערב בין השעות 20:15-21:00 (תפילת ערבית לפני השיעור ובסיומו)

נושאי השיעורים:

- ◆ יום א' - שיעור אקטואלי הלכה למעשה בדיני ממונות עם הדיין הרה"ג אופיר שירה.
- ◆ יום ב' - הלכות שבת למעשה עם רב הקהילה.
- ◆ יום ג' - "סמיכת חבר" - תוכנית עולמית ללימוד הלכה לבעלי בתים עם מראי מקומות סיכומים ומבחנים בהכוונת רבה של ירושלים הראש"ל הגאון הרב שלמה משה עמאר שליט"א.
- ◆ יום ד' - הלכה ומוסר מעניינא דיומא עם הרב עמית יאיר.
- ◆ יום ה' - אור החיים הקדוש על פרשת השבוע עם רב הקהילה.
- יום ו' - לימוד הלכה עם הרה"ג אביחי יששכר - 10:00-12:00.
- תהלים לנשים ביום א' (רח' מרגולין 12 בבית הפינת' משפ' סלמי) - 17:00-18:00.

חג השבועות

- מנין פלג המנחה - 18:20
- מנחה ערב חג מנין מרכזי - 19:20
- תיקון ליל שבועות - 22:30
- שיעור עם רב הקהילה - 2:00-1:30
- שיעור עם הרב ניר לוי - 2:30-3:00
- שיעור עם הרב אופיר שירה - 3:30-4:00
- עלות השחר - 4:10
- תפילת שחרית מנין א' (ברכות השחר וקרבתנו) - 4:10
- תפילת שחרית מנין ב' בביהמ"ד העליון (קרבתנו) - 4:40
- אמירת תהלים - 16:00
- שיעור עם רב הקהילה - 17:00
- קריאת מגילת רות - 17:40
- מנין פלג המנחה - 18:00
- מנחה ערב שבת מנין מרכזי - 19:20

שבת קודש פרשת נשא

- שחרית מנין נץ - 4:40 (קרבתנו)
- שחרית מנין מרכזי - 8:15 (קרבתנו)
- מנחה גדולה - 13:30
- שיעור הלכה - 14:15
- שיעור גמרא הלכה ופרשת השבוע עם רב הקהילה - 16:00
- מנחה מנין ב' - 18:00
- דרשה - מנהל המוסדות הרב בן ציון סלמי שליט"א - 19:50
- תפילת ערבית מוצ"ש - 20:15. ברכת הלבנה
- שיעור דף היומי עם הרב גלעד גרפי - 21:30

ימות החול (שבוע פרשת בהעלותך)

- שחרית (קרבתנו) - א. 5:10. ב. 8:15.
- מנחה (קרבתנו) - א. 13:15. ב. 17:15. ג. 18:10.
- ערבית - א. 18:30 (מנין פלג). ב. 20:00. ג. 21:00.

עובדיה בן אברהם גלעדי ז"ל

אברהם בן נעמי סגס ז"ל ע"י כפיר מורברי מרים בת סולטאנה כהן ע"ה

שמחה בת נעימה סלה ע"ה

תמר בת ברכה דרחי ע"ה חיים בן דינה אוהיון ז"ל

מרן הראש"ל, הרב

אליהו בקשי דורון בן טובה זצ"ל